

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

ממעין המשפיע הגה"צ
רבי אלימלך בידרמן שליט"א

פניני נועם שיח - א

כי תצא תשפ"ו

מכון אפריון לשלמו

לייקווד תשפ"ו

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות
נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

מו"ה בעריש האלפרין הי"ו

ממתפללים החשובים של ביהמ"ד סאנטוב לייקווד

לע"נ כ"ק מרן אדמו"ר מבית שמואל צבי דספינקא

מרן יוסף מאיר בן מרן ישכר דוב בעריש זצוק"ל

נכדו הגדול של הרה"ק רבי הערשעל'ע זי"ע

נסתלק ביום ל' מנח"א תשפ"ו

איגרת נדירה מאת המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שמחו בה' וגילו צדיקים

בעזהש"ת, ט' בטבת תשע"ה

הנה התגלה עתה אור מופלא, הלא המה גליונות "נועם שיח", והם אוצר שיחות ודברי תורה אמרים יקרים יוצאים מבאר מים חיים, שנאמרו לעם דורשי ה' ע"י המשפיע הגדול והמפורסם מרבנים החשובים דלייקוואד הגה"ח רבי שלמה ולמן פרידמן שליט"א אב"ד דק"ק סאנטוב, והדברים יוצאים מן הלב להשקות את בני ישראל, דברים נשגבים מתוקים מדבש המלהיבים את הלבבות ומעוררים לתורת ה' ולעבודתו, אשרי לו שזכה להאיר ולהשפיע על אחי"י הצמאים לדבר ה' ואני בתוכם שכבר דליתי מנהר הגדול הזה.

על כן יפה ונאה עשו כעת אשר קיבצו את הגליונות לפונדק אחד, ולהוציא ספר יפה ומפואר "נועם שיח", אשר יוצא לאור לרגל שמחת לבו בנשואי בנו החתן המופלג בתויר"ש נ"י, ובדואי יתקבל ספר נפלא זה ברוב חיבה אצל אחינו בני ישראל המבקשים את ה'.

השי"ת יהיה בעזרו ויפוצו מעיינותיו חוצה, לגלות ולהאיר בקרב עמך ישראל את האור כי טוב, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה, וימשיך במפעליו הברוכים בעוז ותעצומות, מחיל אל חיל ילכו, בבריות גופא ונהורא מעליא, וירוה נחת דקדושה מכל יוצ"ח, מתוך שמחה והרחבת הדעת דקדושה, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו בב"א.

אברהם אלימלך בידרמן

נועם אלימלך

הודעה שהתקבלה בטלפון של הרב שליט"א מאת הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א אודות הספר "נועם שיח" חלק ד'

שלום וברכה להאי גאון וצדיק סאנטעווער רב שליט"א מעיר התורה לייקווד.

זו זכיה, כזה אור שירדה לעולם בשנים האחרונות, "נועם שיח" - חושבני ש"נועם שיח" (זיסער שמועס) הוא שם מידי קטן בשביל זה, אולי כמו שאמרנו ביום הקדוש "שפוך שיח ערב" (יוצר הראשון של שמו"ע בתפילת שחרית), כי זו לא רק "נעימות", אלו דברים המביאים עין טובה בעולם, דברים המחדירים בנו יראת שמים, דברים המביאים תורה ומדות טובות באופן מושכל ביותר, בטוב טעם ודעת כזה שלא ניתן לתאר, עדיין לא ראינו כבושם הזה בליעה"ר!

השי"ת יעזור שימשיך הלאה, כמובן שהכל הוא מכה אור התורה של אב"ד סאנטוב הדגול, המלא בתורה ויראת שמים, והאור ימשיך להאיר עד יומו של משיח ועד בכלל. מיתאמרא משמיה דהרבי רבי בונם, שכשמיח יבא, ישאל אותנו "איך החזקתם מעמד בשנות הגלות?", ונאמר לו שהתחזקנו "מיט'ן גלעזאלע" [עם כוסית משקה]... זה אומרים משמיה דהרבי רבי בונם, אבל בדור הזה, בשנת תשפ"ג, נוכל לומר שהתחזקנו עם ה"נועם שיח"...

שלום וברכה להאי גאון וצדיק סאנטעווער רב שליט"א פון עיר התורה לייקווד.

ס'איז א זכיה, אַזא אור וואס איז אראפגעקומען אויף דער וועלט די לעצטע פאך יאר, "נועם שיח" - איך מיין אז ס'איז צו א קליינער נאמען - "א זיסער שמועס" - פאר דעם, אפשר אזוי ווי מ'האט געזאגט יום הקדוש "שפוך שיח ערב" (יוצר הראשון של שמו"ע בתפילת שחרית) - ווייל ס'איז נישט נאר א "נעימות", ס'איז זאכן וואס ברענגט אריין עין טובה - זאכן וואס ברענגען אריין יראת שמים - און זאכן וואס ברענגט אריין תורה, מדות טובות, אויף אַזא קלוגן אופן, מיט אַזא טוב טעם ודעת וואס מקען נישט פארשטעלן, עדיין לא ראינו כבושם הזה קעה"ר!

דער אייבישטער זאל העלפן אז עס זאל ווייטער אנגיין, פארשטייט זיך אלעס איז מכוחו פון דעם אור התורה פונעם גרויסן סאנטעווער רב - מלא בתורה ויראת שמים - זאל ווייטער דער אור מאיר זיין ביז משיח'ס טאג ועד בכלל.

ווען משיח וועט קומען - זאגט מען נאך פונעם רבי'ן רבי בונם - וועט ער פרעגן "ווי אזוי האט איר זיך געהאלטן אינעם גלות?", וועט מען אים זאגן אז מ'האט זיך געהאלטן מיט'ן "גלעזאלע" [עם כוסית משקה]...

דאס זאגט מען נאך פונעם רבי'ן רבי בונם, אבער היינטיגן דור תשפ"ג, וועט מען קענען זאגן אז מ'האט זיך געהאלטן מיט'ן "נועם שיח"...

ממעין המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

פניני נועם שיח - א

שמעתי דבר נפלא מאת ידידינו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

בהרבה בתי כנסיות ובתי מדרשות יש מזגנים [עהר קאנדיש"ן], שכדי להפעילם צריכים להכניס כסף במכונה מיוחדת הניצבת לידה, ויש סך קצוב כמה צריכים להכניס כדי שידלק לפרק זמן מסוים.

והנה המכונה עובדת בצורה זו, שכשהשתמשו בה כדי שיעור הכסף שהכניסו, והיא כבר לקראת הסוף – להפסיק את פעילותה – אז מתחיל המכשיר לצפצף, ואז תלוי, אם תופסים את עצמם מיד כשעדיין המזגן פועל ונושב אויר, אז אפשר להוסיף אפילו קצת כסף והוא ממשיך לעבוד. אמנם אם ממתינים עד שהוא גומר לעבוד לגמרי, אז צריכים להתחיל מההתחלה, ולשלם את מלוא הסכום כדי שיתחיל עוד הפעם לעבוד.

ולענייננו, השופר של חודש אלול, הוא הנמשל למכשיר 'המצפצף' [פייפער] – אם תופסים את עצמם לפני שהוא מפסיק לצפצף, אז אפשר בראש השנה לתפוס את עצמו בלי טירחה יתירה – ועם קצת מאמץ הרי הוא יכול להצטרף עם כולם בקלות, ולעלות ברום המעלות כדבעי. אמנם אם הוא נזכר מאוחר, אחרי שגמרו כבר 'לצפצף' בחודש אלול, דהיינו שהוא מרשה ל'פייפער' לצפצף והוא אינו מתפעל ממנו, הוא מרשה לאלול לעבוד כפי שהוא, וזה לא מדבר אליו כלל – הוא אינו משתפר בכלום – אזי אז כשמגיע ראש השנה הוא צריך להתחיל הכל מהתחלה...

ביום הקדוש שעל"ט (תשפ"ה) שהיתי בבני ברק, ולסעודת מוצאי יום הקדוש הלכתי לביתו של ידידינו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א.

בהיותי שם, אמר לי רבי אלימלך בתוך דבריו: כולם יודעים שהוויז'ניצער רבי שליט"א (על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק) איז א גרויסער פארגינער [מפרגן גדול], תמיד חשבתי שבנו הרה"צ רבי חיים מאיר שליט"א אב"ד קרית וויז'ניץ בני ברק, גם הוא "פארגינער". לאחרונה נודע לי שאין פני הדברים כך, ער איז אן אומפארגינער [הוא לא מפרגן]. שמעתי לאחרונה שהוא אמר "הבעל 'נועם שיח' הוא ה'מיילך בידרמן של אמעריקא" – "וואס איז מיט אים, ער פארגינט נישט אביסל בעסערס?" [מה אתו, הוא לא מפרגן קצת יותר טוב?]

אמרתי לרבי אלימלך כשבת שחוק על פני: דער וויז'ניצער רב ווייסט אז איך בין א מסתפק במועט [הרב מוויז'ניץ יודע שאני מסתפק במועט].

סיפר ידידינו הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה שהיה לפני כשנה, בבית כנסת שבאחת הערים המפורסמות, בו נהגו כמקומות רבים אחרים להעמיד איש מיוחד הבקי בתורת הנגינה והחזנות לגשת אל הבימה ביום "שמחת תורה", לקרוא ל"חתן תורה" ו"חתן בראשית" לעלות לתורה בנוסח המובא במחזורים "מרשות" וכו', בנעימה וזמרה בקול נעים ומתוק.

באותו בית כנסת התפלל אחד אשר לו חזקה מזה כשלושים שנה להכריז על העליות החשובות הללו. והנה בעיצומו של חול המועד סוכות ניגש אליו הגבאי והודיעו, שבאסיפה הוחלט שבשנה זו אין בידו רשות להכריז אלא רק את החתן תורה, ואילו את החזנות בהכרזת חתן בראשית יעניקו לאיש אחר שימלא מקומו...

הלה, שזה לו כשלושים שנה "חזקה", לא ידע את נפשו מרוב צער ותדהמה. וכי מה פשעו ומה חטאתו שנגזל ממנו "מרשות" אחד... בלילות נטרפה שנתו עליו, ובימים לא מצא מנוח לנפשו.

ויהי בעצם היום הזה, וכבר הגיע זמן ה"מקרא", הכריז מיודענו את חתן התורה, ובבואו עתו של חתן בראשית פינה מקומו לממלא המקום. הלה, שזו לו פעם ראשונה במקצוע זה, טעה רבות בניגונים המקובלים, ומיודענו "בעל הנסיון" תיקן אותו שוב ושוב – עד שהגיע לומר "עמוד עמוד עמוד" – והנה הוא שומע שמכריזים: "עמוד רבי", ונוקטים בשמו...

אז הבין כי בניו וחתניו קנו עבורו את עליית חתן בראשית תמורת טבין ותקילין, ושמרו זאת בסוד למען יבוא עליו הדבר בהפתעה.

עתה השכיל להבין, כי כל בכיותיו, צערו ונדודי השינה אך לריק ולהבל היו, ושחק על עצמו, כי רק לטובתו היה הדבר, שהרי אי אפשר לאדם להכריז על עצמו "עמוד עמוד עמוד רבי", והוכרחו להעמיד אחר שיקרא ויכריז את שמו ויעלהו לגדולה.

אף לדידן, הבה נשכיל שלא לבכות ולהצטער על מחסור בדבר פלוני, על בזיונות העוברים עלינו, כי בזה גופא מכינים עבורנו טובה וברכה ורחמים וחיים ושלוש.

ידידנו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א אמר פעם: ידוע שבפסוקים מסויימים יש איזה "שם" שצריכים לכון בעת אמירתם, ומה "השם" שצריך לכוון בפסוק "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", ואמר, צריכים לכוון "ומשביע לכל חי" – פארגינען יענעם... (ואכן פותח את ידך, הוא ר"ת איך פארגין יענעם...)

לפני כמה שנים שהיתי בארצינו הקדושה, ובאחד הימים התקיים בבבית"ד ביאלא בירושלים עיה"ק דרשת התעוררות מאת ידידינו המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, וגם אני הלכתי ביחד עם המון רב מתושבי ירושלים להשתתף בשיחתו לשמוע את דבר ה'.

לאחר שסיים רבי אלימלך את הדרשה, ניגשתי אליו לומר לו "שלום", וכשהבחין בי הגיב במתק לשונו – כמובן באופן צחות – איר זענט געווען דא ביים דרשה?? – עולם הפוך ראיתי! – איר זיצט דא און איך שטיי און איך רעדט?? [אתם הייתם כאן בעת הדרשה?? – עולם הפוך ראיתי! – אתם יושבים כאן ואני עומד ודורש??]...

צחקתי ואמרתי "איך בין נישט געקומען רעדן איך בין געקומען הערן" [לא באתי לדבר, באתי לשמוע]. והוספתי, דהנה כתיב בפסוק (ויקרא י', י"ט-כ'): וידבר אהרן אל משה וגו' וישמע משה ויטב בעיניו, הנה משה רבינו שמע את הדרשה של אהרן – "וישמע משה" – "וייטב בעיניו", כי עד עתה היה משה מדבר תמיד והכל היו שומעים מפיו, וכעת כשישמע דרשן אחר מדבר, דבר זה הוטב בעיניו...

שמעתי מאת ידידינו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בדרשת התעוררות לרפואת כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען הרה"צ רבי ישעי' יעקב זי"ע (נסתלק ה' אלול תשפ"ד): איתא בחז"ל (מס' ברכות דף ל"ב ע"ב): אם רואה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר (תהלים כ"ז, י"ד): קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'.

החסיד יעב"ץ מבאר את מאמר הגמרא "יחזור ויתפלל", שלכאורה אינו מובן, מהו הלשון "יחזור ויתפלל", להיכן הוא צריך לחזור, ונבין את המאמר במשל:

אדם אחד שהה בחדר ונאבד לו פלאפון, בדרך כלל יחפש האובד את האבידה שלו בכל מקום אפשרי שהאבידה שם, ברחוב – במשרד –

באשפה – בבית – ובכל מקום שהלך שם קודם, אבל אם האדם דיבר בטלפון שלו בחדר הזה, ולא יצא משם כלל למקום אחר, אז אין ספק שהמאבד לא יפנה לחפש אחר אבידתו בכל המקומות הנ"ל שמחוץ לחדרו, שכן בכניסתו לחדר היה לו את הטלפון שלו ועדיין לא יצא מהחדר, ואין ספק שהוא צריך לחפש עוד פעם עד שימצאנו, שכן אין שום סיבה שהטלפון יהיה במקום אחר, בהכרח שנאבד לו כאן, רק מה שלא מצא את אבידתו, זהו משום שהוא לא חיפש היטב, וכעת כשיחפש היטב ימצא אבידתו, ואף אם הדבר ישנה ויחזור וישנה שחיפש ושוב שפשוט ולא מצא, אז הדבר פשוט שעליו לחזור ולפשפש שוב ושוב עד שימצאנו, שכן אין מציאות שהחפץ יהיה במקום אחר.

כן הדבר – אומר היעב"ץ – לגבי התפילה, אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, אין לך אדרעס אחר לחפש אחר אבידתך שתיוושע במה שאתה צריך, מלבד לחזור ולהתפלל! שכן רק שם – על ידי התפילה – תוכל להיוושע ולמצוא מה שחסר לך, אז אף אם כמה וכמה פעמים התפללת ולא נענית, אין לך מה לחשוש ולומר שכמו שבפעם הראשון לא נענית לצורך מה להמשיך להתפלל, אולי גם בפעם השני לא תתקבל תפילתך, אין טענות כאלו מתקבלות על הדעת כלל, שכן אין לך מה לחפש במקום אחר, שם לא נאבדה לך כלל אבדתך, רק כאן, תחזור ותתפלל, כי רק התפילות יעזרו לך...

אבל התפילות צריכים להיות כל פעם באותה התעוררות כמו התפילה הראשונה, בהתלהבות ומעומק הלב, וכמו שהגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל היה אומר, שחז"ל לא אמרו "ימשיך להתפלל", אלא "יחזור ויתפלל", תחזור שוב להתפלל כאילו זו היא לך התפילה הראשונה, אל תעשה את התפילה כאילו היא תפילה שניה. ואז, כשתמשיך להתפלל בהתעוררות והתרגשות מעומק הלב, בודאי יעזור לך השי"ת להמציא לך מזור ותרופה נחמה וישועה, אבל עיקר העיקרים, להמשיך להתפלל ולא להתייאש!!!

יש לנו קבלה מירדינו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: א גוטע מעשה קען מען איבערזאגן יעדע צוויי וואכן – א גוט וואָרט קען מען איבערזאגן אינעם זעלבן דרשה... [סיפור טוב – אפשר לחזור ולספרו אחר שבועיים, ומימרא טובה (ר"ל "דבר תורה" טוב) – יכולים לחזור עליה ולאומרה גם באותה דרשה]...

במוצאי יום הקדוש שעל"ט (תשפ"ג) בעת שהותי בארצנו הקדושה, זכיתי לסייעתא דשמיא גדולה מאד בענין מסויים באופן נפלא ביותר, וכן למחרת יום הכיפורים ראיתי עוד כמה עניינים של סייעתא דשמיא שהיו עבורי לטובה ולישועה באופן נפלא מאוד.

כשהתכוננתי לחזור לאמריקא (בליל שישי פרשת וילך), בדרכי לשדה התעופה עם החבילות, ביקשתי מאת הנהג שיעצור על יד ביתו של ידידינו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, אולי אזכה לסייעתא דשמיא למצוא אותו בבית הגם שהוא כמעט לא נמצא בבית.

כשהגעתי לביתו נקשתי על הדלת, ואכן להפתעתי ולשמחתי הוא באמת היה בבית. רבי אלימלך היה מרוגש מאד לקראת בואי, ושוחחנו בנעימות זמן מה. בתוך הדברים סיפרתי לו על הישועות הגדולות שזכיתי לראות במוצאי יום הקדוש והיום למחרת יום הכיפורים.

הגה"צ רבי אלימלך שמע מה שסיפרתי לו, ואמר לי שאם רואים ישועות גדולות כאלו מיד במוצאי יום הכיפורים, מן ההכרח לומר שזה תלוי באיזה מעשה טוב שעשיתי בעצם יום הקדוש, ועל כן הוא שאל אותי אם אוכל לומר לו איזה דבר טוב מסויים עשיתי ביום הקדוש שנוכל לתלות בזה את הישועות הגדולות שראיתי במוצאי יום"כ. אמרתי לו "אין לי עסק בנסתרות, אבל אם מותר לי לומר בדרך אפשר ולתלות את הישועה בדבר מה, אז אספר לכם מה שנראה לי לתלות בזה", וכך סיפרתי לו:

היה זה בדקות האחרונות של יום הקדוש (בצל מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א בקרית וויז'ניץ בני ברק) – בדרך כלל אחרי תפילת נעילה נשאר תמיד כמה דקות, ואז שרים כל הציבור ניגון מסוים, והשנה נשאר עדיין עוד דקה אחת, על כן פתח הרבי בהתלהבות גדולה את השיר "אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים..."

בעת ששרו את הניגון, נתעוררתי מאוד, ולבי עלתה על גדותיה ברגשי שבח והודי והכרת הטוב להקב"ה, ומתוך שמחה עצומה הרמתי ידי להקב"ה ואמרתי בקול ובפה מלא ובהתרגשות נפלאה עד למאד "הייליגער באשעפער, איך דאנק דיך און איך לויב דיך אויף דעם מורא'דיגער גוטן יאר וואס דו האסט מיך געגעבן ברוב רחמין וחסדיך" [רבוש"ע, הנני משבח ומודה לך על השנה המאושרת והטובה שנתת לי].

והמשכתי ואמרתי: זכיתי השנה לעשות שני שידוכים לשני ילדיי שיחיו – חתן וכלה בלעה"ר, וזכיתי להשיא את בני שיחי בשעה טובה ומוצלחת, ובע"ה שבוע אחרי סוכות תתקיים החתונה של בתי תחי. זכיתי השנה להו"ל הרבה גליונות "נועם שיח" שנתקבלו ב"ה בכל רחבי תבל בחביבות יתירה באהבה ורצון, וכן זכיתי להו"ל שני ספרים "נועם שיח – ובלכתך בדרך", והקב"ה עזרני למצוא נדבן לשניהם בקל ובנקל. זכיתי שכמה מחשובי המתפללים בבית מדרשנו היו לי לעזר בסבר פנים יפות בעת נישואי בני להקל את העול מעל ראשי...

כמו כן נתתי שבח והודי להשי"ת על החסד שעשה עמי שזיכני להיות השליח לדבר מצוה – להיות השדכן לשדך בין אלמן ואלמנה, שלשניהם היה יתומה בבית, ועי"ז זכו להקים בית חדש בישראל ושתי היתומות הקטנות קיבלו בית חדש, זו שלא היה לה אבא קיבלה אבא וזו שלא היה לה אמא קיבלה אמא. כמו"כ פירטתי עוד טובות שהשי"ת עשה עמדי, ותיכף אח"כ אמרתי מתוך התרגשות נפלאה: הייליגער באשעפער, "עד הנה עזרוני רחמין ולא עזבוני חסדיך ה' אלקינו", והנני מבקש, "ואל תטשני ה' אלקינו לנצח..."

הגה"צ רבי אלימלך האזין לדברי בכבוד ראש, ונתרגש עד למאוד, והוא נענה ואמר בהתרגשות נפלאה "זה לא בדרך אפשר – זה ברור כשמש שהישועה תלויה בהודאה שנתת בדקות האחרונות של יום הקדוש, ההודאה והשבח להקב"ה היא הצינור והמפתח להשפעת הישועות הטובות.

והוסיף הגה"צ ואמר: אנו אומרים בתפילת הימים הנוראים "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלקים חיים", ואח"כ אנו אומרים "וכתוב לחיים טובים". ויש להבין, מפני מה בתחילה מבקשים רק על "חיים" ורק אח"כ כשאומרים "וכתוב לחיים", מוסיפים ואומרים "חיים טובים", אלא הביאור הוא, כי "וכתוב" אומרים מיד אחרי מודים, ולאחר ההודאה מגיע חיים טובים...

אח"כ אמר לי: כעת יש לך עוד סייעתא דשמיא, כי אני מתכוון כעת להגיד שיחה, והנני הולך לספר עוד הלילה את הסיפור הנפלא שאירע עמך – בשמך ... (אפשר לשמוע בקול הלשון – אידיש – מוסר וחסידות, "נועם שיח מפי רבנים ומגידים").

שמעתי סיפור נפלא מאת ידידינו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, וכך סיפר:

פעם בערב החג, שעות ספורות טרם נתקדש החג, עמדו בחנות אחת המוני יהודים שמיהרו לסיים את קניותיהם האחרונות לכבוד החג הממשמש ובא. אצל המוכר נשתרך תור עם הרבה אנשים שבאו לשלם על הקניה, אך לפתע אירע שיהודי אחד, שעמד עם כולם בתור לשלם, כשהגיע תורו לשלם, התקשר לב"ב כל כמה שניות, והם ביקשו ממנו לקנות עוד משהו לכבוד החג. בתחילה עוד יכלו האנשים לסבול את מעשיו – שכן אדם הוא רק אדם – ומעשים בכל יום ששוכחים משהו לקנות, אך כשהדבר נשנה עוד פעם ועוד פעם, האדם לא פסק מלהביא עוד דברים ועוד דברים, כאילו שאין שם עוד אנשים המבקשים לשלם על

קנייתם, פקעה סבלנותו של אחד הקונים, והחל לחרף ולגרף את אותו אדם בפני קהל ועדה, והטיח בו שהוא איננו בן יחיד, ושיש עוד אנשים הממהרים אף הם לביתם וכו'. כמובן שלנוכח הבזיונות העצומים החווירו והסמיקו פניו של אותו אדם חליפות, אך הוא שם עצמו כמחריש ולא ענה לו כלום.

כשנפנה אותו אדם לשלם, עשה המבייש לעצמו כנראה חשבון הנפש, ועמד על טעותו שהוא בייש אדם מישראל בפני רבים, והתחרט על מעשיו, והחליט לפצות את המתבייש, ומיד כשהושיט המוכר את החשבון לאותו מתבייש, ניגש המבייש ותיכף שילם את כל החשבון של המתבייש וביקש את סליחתו!

כשיצא אח"כ המבייש לחוץ כדי לחזור לביתו, פגש בהמתבייש שמשוחח בטלפון ועינו דומעות, חשש הלה שמא עדיין אינו מפויס הוא כל צרכו ומספר לב"ב על בזיונותיו, ולכן ניגש אליו בשנית וחזר לפייסו, אך להפתעתו אמר לו אותו אדם שהוא נתפייס כבר בעת ששילם את חובו. שאל אותו הלה בהשתאות "אם כן למה עיניך דומעות?", אמר לו המתבייש "הבה ואספר לך", וכה אמר לו:

בצאתי מביתי לקנות את צרכי החג, לא היתה שום פרוטה בכסי, ונדברנו אני וב"ב מה עלינו לעשות לעת הזאת, והחג ממשמש ובא וביתנו עדיין ריקם, עד שזוגתי הצדקנית תפסה את אומנות אבותינו ואמותינו, ואמרה שהיא לוקחת את התהילים לבקש ולהתחנן להקב"ה שיושיענו מצרותינו ועינויינו, והורתה לי לצאת לקנות, וה' הטוב יהא בעזרנו. לנוכח דבריה הנבונים המלאים אמונה ובטחון, יצאתי מיד לחנות.

כשהתקרבה השעה שהייתי צריך לשלם על הקניה, התקשרתי לזוגתי ושאלתי מה לעשות, הרי עדיין אין בידי שום מעות לשלם. אמרה לי שאלך ואוסיף עוד משהו לעגלת הקניות, ואדהכי והכי היא תמשיך לומר תהילים וה' יעזור, וכך התחזקתי במידת האמונה והבטחון עד שבאורח פלא – כמו שראית בעיניך – שלח לנו השי"ת את ישועתו... ועכשיו אני

מדבר עם ב"ב בטלפון ומספר מעשה פלא זו, ואנו משתאים לראות עין בעין את גודל מעלת המאמין ובוטח בה', ועיני דומעות מרוב התרגשות... מיד כששמע אותו אדם את דבריו, הוציא על אתר את הפנקס צ'עקים שלו, ורשם לו צ'עקים לכל השנה שיהיה לו בריוח לקנות את הצטרכיותיו...

מסופר שפעם התקיימה אסיפה רבתית של כל האדמורי"ם והרבנים, וביקשו מכל הגבאים שיצאו מהחדר כדי שהגדולים יוכלו לדבר ביניהם מבלי שדבריהם יגיעו לאוזניים שאינם רצויות. גבאי של אחד האדמורי"ם לא יכל להתאפק מרוב סקרנותו, ועשה מעשה אשר לא יעשה, הוא התחבא היטב שאף אחד לא יראה אותו.

כשכולם יצאו, נענה אחד האדמורי"ם ואמר: רבותי, מה עושים עם ה"מיי"לך בידרמן??"...

א גוט'ן שמעק

בשב"ק פרשת ויצא תשע"ז שהה מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א בעיה"ת לייקווד. בערב שבת ביקרתי במעון קדשו של הרבי אצל בעל האכסניה הנגיד המפואר הרה"ח ר' יוסף אטלס הי"ו, ומסרתי להרבי את הגליון "נועם שיח" שהופיע לשבת קודש, הרבי לקח במאור פנים את הגליון, ונענה ואמר "טוב שאתה מביא את זה לפני שבת, כי זהו העונג שבת שלי"...

בעת הביקור באכסניית הרבי, השתתף גם בנו הצעיר הרה"צ רבי יעקב מרדכי שליט"א אב"ד וויז'ניץ אלעד, ואמר לאביו הרבי "אני מכין את עצמי לשבת עם שני גלינות, באר הפרשה ונועם שיח", והרבי נענה לעומתו ואמר "דו האסט א גוט'ן שמעק"...

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב ישעיה יעקב פורטוגל זצ"ל

האדמו"ר הרב ישעיה יעקב פורטוגל זצ"ל – נולד ב-כ"ו אדר ה'תשט"ז (1956) בבוקרשט שבברומניה. מאחר ומולד ביום השנה של רבי ישעיה שור נקרא על שמו. השם 'יעקב' התווסף על שם סבא רבה שלו. גדל על ברכי זקנו, האדמו"ר הנועם אליעזר מסקולין זצ"ל וזכה לקרבה עצומה ממנו. בגיל שלוש הוריו עברו לארה"ב (עם סבו, האדמו"ר ר' אליעזר זוסיא). בהתחלה גרו בקראון הייטס ולאחר מכן בברוקלין-פארק. כעס סבו, שהדגיע לעול המצוות למד ב'ישיבת סאטמר. כשהיה כבן שש-עשרה עבר לישיבת תפארת ישראל-רוז'ין בירושלים. במהלך השנים סייע רבות למפעלי הצדקה של זקנו ולמוסדות החסד 'חסד לאברהם'. במהלך השנים סייע רבות לאביו במעשי הצדקה שלו ועמד לימנו בכל מפעלי החסד. לאחר יינואי עבר לגור במונטריאול, לאחר פטירת חמיו חמותו נישאה לר' יצחק אייזיק מושקוביץ נקיהילת 'מאור הגולה' במונטריאול). בשנת ה'תשנ"ג (1993) נפטר חמיו החורג ורבינו מונה לרב הקהילה במונטריאול, בנוסף כיהן גם כרבה של קהילת סקולן. כבר בחי' אביו התפרסם כקדוש ופרוש. אביו התבטא פעמים רבות על התפעלותו מרבינו. רבים הפצירו בו לקבל קוויטלעך עוד לפני שהתמנה למדמו"ר.

במהלך השנים חלה והיה במצב קריטי. לבסוף עבר השתלת כליה שבחסידי שמיים נקלטה בהצלחה. בתחילת שנת ה'תשע"ב (2011) חלה בדלקת ריאות שהסתבכה בצורה קשה והוא עבר טיפולים רפואיים. כעבור חצי שנה חזר לביתו במונטריאל. לאחר פטירת אביו ב-כ"ו חדר ב' ה'תשע"ט (2019) התחיל לחולת כאדמו"ר השלישי בחסידות סקולן וכנשיא מוסדות אחד של לאברהם. עונות מופלא. דאגתו לזכות היתה עוצמה. תמך בכספים עצומים בממקרים רבים כאשר הזהיר אותם לבל ייוודע הדבר לאיש. סיפורי מופתים רבים נקשרו לשמו: על אישה משותקת שחזרה ללכת, על הבטחות לזרע של קיימא, על אישה שאיבדה את מאור עיניה בעקבות מחלה נדירה. הרב ביקש ממנה להתחזק בעניין מסוים והיא שבה לראות. גם באשפוז האחרון ממנו לא קם הרב עסק בעניין של פלוגי שנקלע לקשיים כלכליים כבדים. נפטר ב-ה' אלול ה'תשפ"א (2024) בבוח-פארה שבניו יורק. חי כ-68 שנים. ציונו במונט.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' אליעזר זוסיא (מייסד חסידות סקולען). **אביו:** האדמו"ר ר' ישראל אברהם. **אימו:** מרת ריזל (בת הגאון ר' מנחם זאב שטערן אב"ד יישובו שברומניה ולאחר מכן הרב של בעת שאול). **אשתו:** מרת סילקא (בת ר' מאיר גרינוולד אב"ד טעטש. נישא בשנת תש"ה-1975). **ילדיו:** האדמו"ר ר' אהרן מאיר (ממשיך דרכו באדמו"רות סקולען), מרת שיינא רחל (נישאה לרב מרדכי דב בעק, הרב מטאלמאטש במונס), מרת הינדא טשיפא (נישאה לר' יואל מאוסקוביץ, רב קהילת מאור הנהל במונטנטריאל), האדמו"ר הרב אליעזר זוסיא (האדמו"ר מסקולען-לונדון), מרת אסתר פריידא (נישאה לר' ליוסף משה דב אונסדורפר), מרת מאטיל לאה (נישאה לר' דוד פרידמן, ראש כולל מאור ישראל סקולען-וויליאמסבורג), מרת זיסל (נישאה לר' מנחם נחום טורסקי), בת נוספת (נישאה לר' יעקב מנחם מנדל בריעף, ראש הכולל סקולען-בוור-פארק). **מרביתיו:** סבו, האדמו"ר ר' אליעזר זוסיא, אביו, האדמו"ר ר' ישראל אברהם, האדמו"ר ר' יואל טייטלבוים מאסטאר.

אביו התבטא לא אחת את התפעלותו מרבינו. רבים הפצירו בו לקבל קוויטלעך בטרם התמנה לאדמו"ר. בעיתון משפחה הביא סיפור ממלי' ראשון: שנים רבות חלפו מנישואיה והיא טרם זכתה להיפגש בבנים. הצער הרבנים הרקיעו שחקים והישועה בוששה מלבוא. בני הזוג נכנסו לחדר רבות וביכו על מה גורלם. הרבי, שכאמור עוד לא היה כדאמו"ר, התבטא בצורה מותירית: "חסירו דאגה מילבכם, אתם יתנושעו בעינתו השם בדחותה של השבת!". דברי הרבי אלו נכתב סתרים. מה ענין שבת אצל זוג מעוכב כנים?

כעבור תקופה קצרה התברר העניין למפרע: באחד מערבי השבתות מזג הבעל אל הכוסי'ות של נרות השבת כמות שמן מועטה. הנרות כולם כבו, שעה קלה לאחר כניסת השבת ורק שלהבת אחת המשיכה עד מוצאי שבת, כשכוסיות אין בכלל שמן. תשעה חודשים לאחר מכן, זכו לחבוק את בתם היחידה ויהי לפלא. אותה בת לא צפתה את פיה עד גיל ארבע (!) הפו פנו קלילניות תקשורת ולרופאים בכירים אמר דבר אל עזר. הוריה פנו לרבינו. היא התרוצצה סביב שולחן הרבי. הרבי הרגיע את ההורים: "בתכם עוד תהיה 'דרשנית' גדולה", אבל ימים ספורים לאחר מכן הילדה התחילה להקיא ועד מהרה הדביקה את הקצב.

חד מקרוב: רבינו סיפר שכאשר הצדיק התגורר במונטריאל, הוא ערך פעם שמחה בביתו. הקרוב היה נסע לשם לכבוד השמחה. בערב שזימן, כאשר האורחים הגיעו, הרב עמד והתעסק בכבודו ובעצמו בצרכי האורחים ולא הניח לאף אחד לעזור לו. הרב ביקש 'טועמיה' מבשר שקי, כח למחשך לכל אחד וקיבל את כל אחד בסבר פנים אדיב בעצמו לכל צרכי האורחים. אותו קרוב ביקש לעזור, אבל הרב סייר ואמר לו שזו תעמוה שלו... אותו קרוב סיפר: בשעה שאורחים ישבו ואכלו את ה'טועמיה', הצעת לדגל את המטבח. השתוממות לאותו איר שיהיה עומד בקרן זוית, מתנועע ומאכלם בפיו דבר מה. לא התאפקתי, נכנסתי אל המטבח ושאלתי: 'רבי ישעיה יעקב, מה אתה אומר כאן?'. הרב ענה ברוב ענוותנות: 'הרי מאכלם מקיימים מצווה, צרכיהם לומר 'לשם יחוד'. אני עוסק עכשיו במצות 'הכנסת אורחים', וצריך אני להקדיש ולומר 'לשם יחוד'. אבל למה אשיא את האורחים רשעים מפני שאני צריך לומר 'לשם יחוד'? לכן התחלתי עסקתי בצרכי האורחים ועכשיו לאחר שלב אחד קיבל את מה שהוא צריך, השלמתו ואומרת את ההלשם לומר 'לשם יחוד'.

פל מעל עשר שנים רבינו עבר ניתוח בכבד. יום אחד אביו האדמו"ר ר' ישראל אברהם פורטוגל (ה'מאור ישראל' מסקולען) זיע"א הגיע כדי לבקר אותו בבית החולים, הרבי אמר לאביו שיש לו יסורים קשים רח"ל, אבל הוא מבקש ברכה על דבר אחד, שלל הפחות בשבת קודש לא יהיה לו יסורים. כי זה מפריע לעונג שבת שלו.

הסיפורים מעובדים מתוך נועם שיח- מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

דער פרשה קוואל - חקת - בלז

הגה"צ אב"ד סאָנטוב שליט"א פון לעיקוואוד (מחבר פון ספר 'עולם שיח'), דערציילט כעין זא אַ מעשה וואָס ער האָט געהערט איש מפי אש, וועגן הרה"ח ר' שמואל דוד פריער ז"ל, וועלכער איז יונגערדייט געווען אַ תלמיד פונעם סענטער רב, הרה"ק בעל 'עצי חיים' זי"ע, און ער איז שפעטער געפארן וואוינען אין אַנטווערפן.

אין אַנטווערפן, האָט ר' שמואל דוד געארבעט פאַר פרנסה אין אַ רעסטאָראַן, וואָס ער האָט מיט דער צייט אָפּגעקויפט און ער האָט שטאַרק מצליח געווען. עס איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אלס דער גרעסטער רעסטאָראַן אין שטאָט. סיי אידן און סיי גוים (מהר"ד) זענען געקומען זיך דערכאַפּן דאָס האַרץ אינעם רעסטאָראַן. דאָרט זענען געווען צוויי באַזונדערע קיכן, איינע פאַר מילכיגס און איינע פאַר פליישגס, וויבאַלד עס איז אָבער נאָר געווען איין עס-ציימער, און די גוים האָבן דאָרט געגיסן בשך בחלב, האָט ר' שמואל דוד געמאַכט אַ תקנה כּשרות, אַז יעדער מאַכל וואָס קומט אַרויס פון דער קיך, זאָל מער נישט צוריקגיין אַהין, יהי' מה שיהי'. צום ביישפּיל, מהאָט יעדן טאָג צוגעגרייט אַ געוויסן קוואַנטום פון ברויט, און אויב ס'איז איבערגעבליבן, האָט מען דאָס נישט צוריק אַריינגעלייגט אין קיך, אויך אויב דאָס האָט געמיינט אַ געלט שאַדן פון אויפיל ברויט א טאג, וואס מען האט געווארפן אין מיסט אריין. אַזוי איז עס אָנגעגאַנגען לאַנגע יאָרן.

אייןמאָל אין אַ פּרייטאָג, ווען ר' שמואל דוד'ס בני בית איז אַריינגעגאַנגען אין דער פליישיער קיך, האָט זי צו איר שרעק געזען ברויט אָנגעשמירט מיט פוטער. זי האָט זיך שטאַרק דערשראָקן און געטראַכט ביי זיך, ווער ווייסט וואָס דאָ האָט פאַסירט. ווי אַזוי איז אָנגעקומען אַ מילכיג מאַכל אין דער פליישיער קיך? זי האָט געזאָגט צו איר מאַן, 'גענדליגער אידן פאַרלאָזן זיך אויף דיר, און זע וואָס ס'האָט מיט אונז פאַסירט'. מיר זענען עלול ח"ו מכשיל צו זיין אידן מיט מאַכלות אסורות רח"ל. האָט ר' שמואל דוד באַשלאָסן אויפצוגעבן דעם רעסטאָראַן, ער האָט עס פאַרקויפט, און באַקומען דערפאַר גאָר אַ שיינעם סכום געלט.

ווען מ'האט געהערט אין שטאָט אַז ר' שמואל דוד האָט פאַרקויפט זיין געשעפט און באַקומען דערפאַר אסאך געלט, האָט אַ אידישער דיאַמאַנטן סוחר וואָס האָט געהאַנדלט אין דער בערזע, אָנגעבאַטן פאַר ר' שמואל דוד אויסצונעמן אַן עטלעכע ווייניגער און אַריינלייגן זיין געלט אין די דיאַמאַנטן. ער האָט אסאך טייערע דיאַמאַנטן-שטיינער, דעריבער טוט ער אים אַלאָץ צורעדן צו קויפן ביי אים זיינע הערליכע שטיינער און ער וועט גאָר רייך ווערן דערפון.

ר' שמואל דוד האָט זיך געלאָזט איינרעדן, ער האָט געקויפט די שטיינער, און באַצאָלט דערפאַר פונעם געלט וואָס ער האָט פאַרדינט ביים געשעפט, נישט וויסנדיג אַז יענער איז אַ גנב און פאַפּער, און אַז אַלע שטיינער זענען פאַלשע.

צוויי וואָכן שפעטער, ווען ר' שמואל דוד האָט געוויזן די שטיינער פאַר אַ גרויסן דיאַמאַנטן סוחר כדי אים צו פאַרקויפן דערפון, האָט יענער באַקוקט די שטיינער און אים געזאָגט: עס טוט מיר באַג דיר צו זאָגן, אָבער וויסן זאָלסטו, אַז די שטיינער זענען פאַלשע, און זיי האָבן נישט קיין ווערט.

ר' דוד איז געווען ערשטוינט און נישט געקענט קומען צו זיך, אַז נאָך אַזוי פיל יארן ארבעטן אין דעם רעסטאָראַן און צוזאַמענשטעלנדיג אַזאַ שיינעם סכום, האָט ער יעצט אַלעס פאַרלוירן און איז אין איין סעקונדע געוואָרן אַ בלוטיגער אַרעמאַן ל"ע.

וויבאַלד ער האָט נישט געהאַט אויפ'ן מינט פון וואו צו שפּייזן זיין משפּחה, האָט ער בליט ברירה באַשלאָסן זיך אַריבערצוציען קיין אַמעריקע, וואו ער האָט געקלערט צו אַרבעטן שווער צו פאַרדינען אַ שטיקל ברויט, און פון דאָרט אַהיימשיקן געלט. ער האָט אַפילו נישט געהאַט גענוג געלט פאַר אַ שיפס-קאַרטע, האָט ער זיך אָנגעבאַרגט געלט, און ער איז אַוועקגעפאַרן קיין אַמעריקע (דאָס איז געווען אין די תרי"פ יאָרן).

אין אַמעריקע, האָט ער אָנגענומען אַן אַרבעטס-פּאַסטן אַלס אַ שוּחט (ווינעדיג די איינציגסטע ארבעט וואו מ'האט נישט געדאַרפט אַרבעטן שבת). דאָס איז געווען אַ שווערער אַרבעט, פון פיר אַזויגער פאַרטאָגס ביז צען אַזויגער ביינאַכט. מיט דער צייט האָט זיך אים אָנגעזאַמלט אַ סכום געלט, און ער האָט באַצאָלט זיין חוב פאַר דער רייזע קיין אַמעריקע. עס איז אים נאָך געבליבן גענוג געלט אַהיימצושיקן פאַר דער משפּחה, אַז זיי זאָלן אויך קויפן טיקעטס און קומען וואוינען אין אַמעריקע.

אַ קורצע צייט שפעטער, האט אויסגעבראכן דער צווייטער וועלט מלחמה און די דייטשן ימ"ש האָבן אַריינגעמאַרשירט אין אַנטווערפן און אויסגעהרג'עט דעם גרעסטן טייל פון דאָרטיגן אידישן ישוב - צווישן זיי, אויך דעם איד וואָס האָט אָפּגעקויפט פון אים דעם רעסטאָראַן.

דער גנב וואָס האָט אים פאַרקויפט די פאַלשע שטיינער, איז געווען פינף יאָר אין אוישוויץ, און ער איז נאָכ'ן קריג אָנגעקומען אין אַמעריקע. ווען ר' שמואל דוד איז געוואויר געוואָרן אַז יענער האָט איבערגעלעבט די קריג און איז געקומען קיין אַמעריקע, איז ער אַריבערגעפאַרן צום פאָרט און דאָרט געפונעווארט דעם איד. ווען יענער איז אַראָפּגעקומען פון דער שיף, האָט ר' שמואל דוד אים אויפגענומען מיט אַ שיינעם 'כּרוך הבא', אים אַריינגענומען צו זיך אַהיים, און געזאָרגט אַז זאָל באַקומען אַרבעט, כדי ער זאָל קענען האָבן פרנסה. דערנאָך האָט ער אים ערלעדיגט אַ דירה צו וואוינען, אים געבאַרגט געלט, און אים געשטעלט אויף די פיס.

דער דאָזיגער איד האָט נישט געקענט פאַרשטיין וואָס דאָ קומט פאַר. האָט ער געפרעגט ר' שמואל דוד: פאַרוואָס טוטסטו מיט מיר אַזוי פיל חסדים? דו באַצאָלטסט מיר מיט אַ טובה אנשטאָט די שלעכטס, וואָס איך האָב דייך אַזוי באַ'עוולט, דייך אַזוי צו באַ'גנב'ענען'. האָט ר' שמואל דוד אים געענטפערט:

- ווען נישט דאָס וואָס דו האסט מיר פּרובירט באַ'גנב'ענען, וואָלט איך היינט מסתמא נישט געווען צווישן די לעבעדיגע... אין דייך דיר שולדיג אַ הכרת הטוב פאַר אַלעס וואָס דו האסט געטוהן מיט מיר. אויב דו וואָלטסט דאָס געגעבן אמת'ע דימאַנטן, וואָלט איך געבליבן אַ גרויסער סוחר פון דיאַמאַנטן און אַנטווערפן, און איך וואָלט מיר געווען אָנהייב קריג, און מיין גורל וואָלט געווען דער זעלבער ווי פון אַלע אנדערע אידן פון די שטאָט. נאָר אַדאָנק דיר, לעב איך און מיין משפּחה ב"ה.

פון דעם קען מען לערנען דעם כח פון הכרת הטוב, און פון אמונה פשוטה. דורך דעם קען מען צוקומען צו גאָר הויכע מדריגות.

באר הפרשה - פרשת קרח

פעם בא יהודי אל הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע, וקבל לפניו שמצב הפרנסה אינו כראוי, כי שכנו פתח חנות כמו שלו, ומשום מה הקונים נכנסים דייקא אל שכנו ולא אלי, והוסיף להתאונן, איני מבין מדוע, הרי לשנינו יש אותה חנות ואותה הסחורה...

הרבי שהבין שהלה עסוק כל היום לראות ולבדוק 'מה נעשה' אצל רעהו, נענה ואמר, מדוע לא תבין, השכן מנהל רק 'עסק' אחד... ואילו אתה מנהל שתי עסקים, הן את שלך והן את שלו... על כן הוא מצליח כי יש בכוחו לנהל את העסק היחידי שלו, ולך קשה מאד להשתלט על שתי עסקים... (הובא בינועם שיח' לאב"ד סאנטוב שליט"א).

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

י

מייגע עצמו - לפי הוגיעה יתרבה האור
כמו שאמרו רז"ל (מגילה ו:): 'וגעת ומצאת - תאמין' (ויתפרש תיבת 'מקשה' תיעשה המנורה, מלשון 'קושי'. ליקושי הרי"ם בפרשתו)²².

איתא במדרש (רבה טו ז) בפרשתו על הפסוק (ח א) 'בהעלותך את הנרות', אמר רבי חנינא, אמר הקב"ה, עיניים שיש כך יש בתוכן לבן ושחור ואין אתה רואה מתוך הלבן אלא מתוך

השחור, ומה אם עיניך שיש בתוכן שחור ולבן אין אתה רואה אלא מתוך השחור, הקב"ה שכולו אורה הוא צריך לאורה שלכם'. מכאן למדו צדיקים (כע"ז ב'שפתי צדיק' בפרשתו) 'ארחות חיים', כי הנה לא כל העתים שווים, פעמים שמרגיש האדם אור בהיר בשחקים - כאותו לבן שבעיניים, כי אור ה' זרח עליו, ועל מי מנוחות ינהלנו הבורא הן ברוחניות והן בגשמיות, לאידך, פעמים שהוא מרגיש

כב. הנה חג השבועות הוא יום טוב של 'קבלת התורה', מעתה יש לתמוה, מדוע אין רוקדין עם התורה כמו שעושים בשמחת תורה, ואמר האדמו"ר מסקולען זי"ע שקבלת התורה לבד אינה מספקת, ועדיין אין בזה סיבה מספקת לרקידה ושמחה, רק חייבים לעבור את 'ימי הקיץ' עם כל נסיונותיו ומאורעותיו לראות אם יקיים ויחזיק את התורה בפועל ג"כ, כי לא די במה שקיבל עליו התורה בחג השבועות בלי שימור התורה בפועל ממש, ואכן, אם רואים אחר הקיץ ששמר את התורה כראוי ועשה גדרים וסייגים לבל ישל בנדנדוד עבירה ח"ו ושמר על עינו במשך הקיץ וכו' רק אז ראוי לו 'לרקוד' ולשמוח בשמחת התורה (הובא בנועם שיח, סאנטוב).

האם מותר לסטור למי שמשוחח בשעת התפילה?

מדברי הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנזוב - לייקווד מתוך גליון "נועם שיח" פר' קורח תשע"ד

הפסק של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

הפסק של מרן הגרש"ז אוירבך זצ"ל

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

בדרך אגב - שלחתי לאחרונה להגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א את השאלה הנ"ל - לא כתבתי לו את הפסק של הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל - אלא כתבתי שאני רוצה לדעת מהו דעתו - דעת תורה - במקרה שכזה שיש יהודי מבוגר שמפריע לתפילה, ועל אף ההפצרות וההוכחות

הוא עדיין ממשיך לדבר ולהפריע למתפללים, האם מותר ליתן לו סטירה, בתקנה שבכך יעמוד על חומר הדבר ויפסיק לדבר. והשיב לי רבי חיים - ש"כן -" אפשר ליתן לו סטירה! וכידוע, שרבי חיים - בדרך כלל - משיב על השאלות בענייני הלכה שהוא נשאל עליהם - שמסתכמים באלפי אלפים ששאלות ששלחות אליו מכל קצווי תבל - בלשון קצרה, באופן שאינו נשמע דעתו להלכה למעשה - תשובתו לרוב השאלות הוא "יתכן" ו"כדאי", אבל כאן, הוא השיב דעת תורה ברורה להלכה ולמעשה, שכן! - מותר ליתן סטירה! ולפי מה שהבאנו לעיל מוכן הדבר בעומק, כי אותו המדבר מפריע ומעכב מלהתקבל - לא רק את תפילתו שלו, כי אם את התפילות של כל המתפללים באותו בית מדרש - שח"ו לא יעלו לשמים - ולכן מוכן למה הדבר דומה כ"כ שגם אפשר לסטור לו על פניו. ואם נניס דברינו, יתכן לומר יותר, שאפילו אם הוא אינו מפריע לאחרים בפועל, כגון שהוא מדבר רק בשקט, והאנשים אינם מופרעים מלהתפלל - מכל מקום לפי מה שנתבאר שעצם השיחה בעת התפילה מעכב את התפילות מלעלות למרום, יש לומר שמכל מקום יתכן שאפשר לתת לו סטירה - אם הוא אינו מפסיק מלדבר - שהרי הוא מפריע לתפילות לרחמים להתקבל ורצון...

בדברים נוראים אלו אפשר להבין בעומק את מה שהוכרתי לפני כמה שבועות מה ששמעתי מידידנו המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אלימלך בירדמן שליט"א, שפעם אחת הגיע יהודי אל הגאון האדיר רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

מרן הגרש"ז אוירבך זצ"ל

ושאל שאלה: בבית המדרש שהוא מתפלל, מתפלל גם יהודי מבוגר, אמנם בעת התפילה מדבר אותו יהודי מבוגר עם מתפללים אחרים, והוא מפריע מאוד לסדר התפילה - היחודי אמר לרבי שלמה זלמן - שהוא הוכיח אותו כמה פעמים שיחדל ממנהגו הרע, אמנם הלא לא שת לבו לדבריו, והוא ממשיך במנהגו הרע לשוחח בעת התפילה - ועל כן - אומר אותו יהודי - נפשי בשאלתי - האם מותר לי ליתן לאותו יהודי סטירה (שכן רק כך יתכן שהלא יעמוד על חומרת המצב).

השיב לו הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל: כן! - מותר לך ליתן לו סטירה! נורא נוראות! - הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל שהיה 'גאון גדול במדות', והיה נזהר בבין אדם לחבירו בכל דקדוקיה - ובאין פסק שמותר ליתן לאותו יהודי ששח בעת התפילה סטירה! אלא מאי, רבי שלמה זלמן בהבחנתו הדקה והעמוקה הבין, שאותו יהודי ששח בעת התפילה, כמוהו כמחבלו - שכן כמו שכל בר דעת מבין, שאם מחבל יכנס לבית המדרש ויאיים על כל באי הבית הנכנסת, ויתחיל לעשות צרות ל"ע, או הדבר מוכן מאיליו שמותר ליתן לו סטירה - אם יש סברא שבכך יסתלק משם - אז למה שכאן יהיו פני הדברים שונים...

הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א

הגה"צ רבי אלימלך בירדמן שליט"א

הקדשה בתהלים - באר החיים
מאת הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

[illegible]

מי שאינו יודע שילך ללמוד

בערב יום הקדוש העל"ט (שנת תשפ"ו), זכיתי להיכנס אל הקודש פנימה ביחידות אצל מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א. הרבי היה ברוך ה' במצב הרבה יותר טוב מהמצב בו היה שרוי בשעה שנכנסתי אליו קודם ראש השנה ב"מושב אורה". הרבי ישב ברוך ה' על כסאו, והגם שהיה נראה חלוש, אבל מצב רוחו היה מרומם ושמח, וקיבלני בעליצות ובדיצה.

הרבי קיבלני במאור פניו, ואמר לי: פאר אַ יאר, ווען דו ביסט דא געווען, האסטו געזאגט אז "תשפ"ה" מאכט "ת'הא ש'נת פ'רייליך ה'ארץ", וואס האט מען צו זאגן אויף "תשפ"ו"? [בשנה שעברה, כשהיית פה, אמרת ש"תשפ"ה" נוט' "ת'הא ש'נת פ'רייליך ה'ארץ" (לב שמח), מה יש לכם לומר על "תשפ"ו"?] ... אמרתי להרבי: "תשפ"ו" מאכט ת'הא ש'נת ו'וייטער פ'רייליך! ["תשפ"ו" נוטריקון ת'הא ש'נת ו'וייטער פ'רייליך! (הלאה בשמחה)]. הרבי נהנה מאוד למשמע דברי, וחזר עליהם כמה פעמים, ת'הא ש'נת ו'וייטער פ'רייליך! מ'ז'אל זיין ו'וייטער פ'רייליך [שנהיה הלאה בשמחה]...

אחר כך מסרתי להרבי את הגליון החדש "נועם שיח", שיצא לאור לקראת יום הקדוש של שנה זו (מס' 289), אשר הדפיסו עבור הרבי במהדורה מיוחדת באותיות גדולות ומאירות עינים. הרבי עיין במה שנכתב על גבי השער, וראה את הכותרת, וחזר על הכתוב שם כמה פעמים מתוך התרגשות גדולה: אה! ליב האָבן אַ איד! ליב האָבן אַ איד!...

הרבי הודה לי מאוד, ואמר שהוא נהנה ביותר מהגליונות הנפלאים. הראיתי להרבי שבקונטרס זה מופיע הדרשה שאמרתי ביום ב' דראש השנה של האי שתא לפני קהל רב, בעת הסעודה הרבתי שנערכה ברוב פאר והדר באולם הגדול של "בית וויז'ניץ", עבור האורחים שהגיעו לר"ה מארץ ישראל ומחוצה לארץ (שם עמד כ"ב). הרבי עיין מעט בתוכן הדרשה, והביע את הנאתו הגדולה.

אחר כך, מסרתי להרבי "קוויטל" כללי, עם שמותיהם של בני קהילתנו הקדושה, אשר השתתפו במוצאי שבת קודש - ליל א' דסליחות (תשפ"ה) בבית מדרשו, וכולם רשמו יחד את שמותיהם על גבי קוויטל גדול. הרבי קרא את כל השמות בפרטות אחד לאחד, ובירך מברכות קדשו בכוונה רבה שיהיה לכולם הצלחה גדולה בכל העניינים, ויזכו בע"ה לגמר חתימה טובה.

משם הלך הרבי שליט"א מיד לעריכת ה"שולחן הטהור" של ערב יום כיפור, כאשר למרות חולשתו של הרבי, הלך הרבי את כל הדרך ברגליו, ואני הלכתי יחד עמו. במשך הדרך, הודה לי הרבי על הזמירות המפואר אשר קניתי עבורו לכבוד הימים הנוראים.

כאשר נכנסתי למקום עריכת השולחן, נהניתי לראות שהזמירות אשר קניתי כבר מונח הכן על מקומו של הרבי. ואכן הרבי השתמש עם הזמירות במשך ה"טיש".

אחר עריכת השולחן, כאשר הרבי סיים לברך את "ברכת המזון" מתוך הזמירות, קרא לי הרבי, והושיט לי את הזמירות, ואמר לי בחיך: דאס איז פאר דיר א מתנה [זהו מתנה עבורך]...

סיפר לי הגאון רבי ישראל מילר שליט"א, דומ"ץ דקריית וויז'ניץ בני ברק, שקודם יום הכפורים העל"ט (שנת תשפ"ו), עבר אתו הרבי שליט"א על פרטי ההלכות הנוגעים לענין שתייה ביום הכפורים, היות שהרופאים קבעו שהרבי מוכרח לשתות. בין הדברים הציע רבי ישראל להרבי, שיכינו כוס קטנה, אשר יש בה פחות מכשיעור, ומכוס זו יוכל הרבי לשתות כל תשע דקות, כפי הצורך.

והגאון רבי ישראל הוסיף ואמר להרבי, שבאופן כזה ירוויחו שני דברים: הא' שידעו באופן מדויק כמה הוא פחות מכשיעור, והב' שהעולם יראה שהרבי שותה פחות מכשיעור. כאשר שמע זאת הרבי הגיב: אבער אויב אזוי, גייט ר' אייזיק דארפן שווער ארבעטן [אבל אם כן, יצטרך ר' אייזיק לעבוד קשה]...

ר' אייזיק הכוונה להגבאי הרה"ח ר' אייזיק וויזניצער הי"ו, אשר הוא משמש את הרבי באמצע התפלה. ואם יהיה להרבי כוס גדולה, אשר ממנה הוא שותה בעת הצורך, אז יצטרך ר' אייזיק למלא את הכוס רק מפעם לפעם, אך אם יהיה להרבי כוס קטנה, יצטרך ר' אייזיק לעמוד ולמלא את הכוס כל הזמן...

אמרתי להגאון רבי ישראל, שאולי אין כדאי לפרסם את הסיפור הזה, כי מדוע צריכים כולם לידע שהרבי שותה בבית המדרש ברים, אנשים עלולים לחשוב שהיה עדיף שהרבי ישאר בחדרו וישתה שם... השיב לי הגאון רבי ישראל: איני רואה שום סיבה שלא לפרסם זאת, אם הרבי מוכרח לשתות, הרי זה עבורו מצוה, בדיקו כמו של אחד מישראל מחוייב להתענות...

אחר כך, חזרתי על הדברים בפני הרב הגאון רבי ישראל מייער שליט"א, דומ"ץ וויזניץ אשדוד, ורבי ישראל אמר לי שראה פעם תשובה מאת הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שם הוא מברר להלכה, שהחשש של "והייתם נקיים" אינו שייך באופן שהרואה אינו יודע מהו ההלכה. דהיינו שאם אחד עושה כדיו, ועומד שם אדם שאינו יודע מה הדין, אז אין שום ענין שהראשון יסתיר את מעשיו, כיון שהוא עושה כדת וכדין, ומה שהשני עלול לחשוד בו אינו כלום, כי על השני מוטל ללמוד ההלכות, ולידע שומרת לעשות כן...

ממילא, באופן שהרבי צריך לשתות, אין שום חשש של "והייתם נקיים" במה שהרבי שותה בבית המדרש, כי הרבי מחוייב על פי הלכה לשתות, ואם יש מי שאינו יודע שכן ההלכה, מוטל עליו לילך וללמוד את ההלכות...

עוד אמר רבינו: שמעתי מהרב מסאנוב שליט"א רמז לשנת תשפ"ה, שהוא נוט' תהא שנת פריילך הארץ, והש"ת יעזור שיהא אכן שנה של 'פריילך הארץ' בכל הענינים בגשמיות וברוחניות, בבנים, בשידוכים וגונים, נחת מהצאצאים, כי אלו הדברים מעוררים שמחה בלכבות, ויתאה שנת פריילך הארץ, ס'אז אויכטיגע ואך. אחר שירת דירן נצח אמר

עריכת השולחן אצל מרן אדמו"ר מוויזניץ שליט"א - מוצאי יוה"כ תשפ"ו

די הייליגע ווענט

מתוך שיעור פרקי אבות בביהמ"ד דחסידי וויזשניץ-מאנסי ש"ק עקב תשפ"ד – מאנסי

אני רוצה לסיים את דברי במאמר חז"ל - אותו המאמר אשר בו מסיימים את הש"ס - "אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום" (מסכת עוקצין פ"ג משנה י"ב). כלומר, הקב"ה ביקש וחפש בכל העולם למצוא "כלי מחזיק ברכה", ולא מצא שום דבר, רק דבר אחד מצא הקב"ה, והוא - "השלום"...

ידוע, שהרה"ק ה"אהבת ישראל" זי"ע, היה "כלי מחזיק ברכה" באופן נשגב. מסופר, שהיה אדם מסוים, אשר ציער את ה"אהבת ישראל", ואף על פי כן הראה לו הרבי חיבה יתירה. שאל אחד מן המקורבים את ה"אהבת ישראל": הרי אדם זה עושה להרבי הרבה צרות, מדוע הרבי כל כך מקרב אותו?

השיב ה"אהבת ישראל": דער וועלט איז ליידער פיל מיט "שנאת חנם", דו פארגינסט מיך נישט א ביסל "אהבת חנם"? [לדאבוננו העולם מלא עם כל כך הרבה "שנאת חנם", אינך מפרגן לי קצת "אהבת חנם"...]

בשעת הברית מברכים "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים", ומובא בספרים לפרש **כשם** שנכנס לברית, היינו עם המעלות והמידות טובות של מי שהרך הנימול נקרא על שמו, עם אלו המעלות יכנס "לתורה ולחופה ולמעשים טובים".

הרבי שליט"א מקרית וויז'ניץ בני ברק (מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א), הוא נושא את שמו הטהור של האהבת ישראל זי"ע. פעם שהה הרבי בעיה"ק צפת למנוחה, ובאחד הימים הגיע למעונו של הרבי, אחד מגדולי המקורבים של הגאון הרב שטיינמן זצ"ל, ותינה בפני הרבי את צערו, שכבר עברו עליו שנים רבות מעת נישואיו, ועדיין לא זכה להיושע בפרי בטן, והוא מבקש שהרבי יברך אותו.

שאל אותו הרבי "דו ביסט דאך א מקורב ביי הרב שטיינמן, פארוואס בעסטו נישט פון אים א ברכה?" [הרי אתה מקורב אצל הרב שטיינמן, מדוע אין אתה מבקש ממנו ברכה?]

ענה האיש: הרב שטיינמן שלח אותי לכאן, באמרו שזהו חז"ל מפורש, שהרי חז"ל אומרים "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום", הרבי מוויז'ניץ הוא "כלי מחזיק ברכה", לך וטול ממנו ברכה...

יש עוד אחד, אשר נושא את שמו הקדוש של ה"אהבת ישראל", והוא הרבי שליט"א מפה (כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי שליט"א). על הרמב"ם אמרו "ממשה עד משה לא קם עוד כמשה", ועליהם אפשר לומר "מישראל עד ישראל לא קם עוד כישראל"! (היינו שני הנכדים הנקראים על שמו), הרבי שליט"א הוא "כלי מחזיק ברכה"! הרבי הוא "איש השלום" במלוא מובן המילה! פעולותיו של הרבי למען האחדות והשלום, קלינגען אפ [מהדהדים] מסוף העולם ועד סופו! מידת הווייתו של הרבי הוא הפלא ופלא...

הרבי שליט"א שהה לאחרונה בלייקווד, והרבי הצליח עד מאוד, למעלה מן המשווער, מעל ומעבר לכל הציפיות. שמעתי לומר בשם אחד מגדולי הקנאקערס שבעיר, אשר אמר כך: לייקווד איז א שטאט פון גרויסע "למדנים", די למדנים קענען גוט אפלערנען א רבי [לייקווד היא עיר של למדנים גדולים, הלמדנים יודעים ללמוד היטב מהותו של רבי]...

ממילא, כל אלו אשר מסתובבים כאן, כל אלה אשר מתפללים כאן, מלבד מה שיש להם את הזכיה, להתפלל בבית מדרשו של רבי, ויש להם את הזכיה להסתופף בין הכתלים הקדושים, "די הייליגע ווענט", הכתלים אשר הרבי זי"ע ערך ביניהם את עבודת קדשו רבות בשנים, מיט אזא רייניקייט! [עם כזה נקיות וטהרה], כתלים קדושים אלו ספוגים בכל כך הרבה קדושה - בכל פעם אשר אני נכנס לכאן, מתעוררים אצלי "נוסטאלגישע זכרונות" [זכרונות נוסטלגיים], עוד משנות ה' והמ'.

כאן במקום קדוש זה זכיתי להשתתף בש"ק פרשת תרומה תש"מ, כאשר האחים הקדושים, ה"ישועות משה" זי"ע והרבי זי"ע, ערכו יחדיו את השבת, בשבת אחים גם יחד. אני זוכר שהרבי זי"ע נכנס לעריכת השולחן כשהוא לבוש ב"שווארצע בעקיטשע" [בעקיטשע שחור], שלא כהרגלו בכל שבוע, וה"ישועות משה" עם "גאלדענע בעקיטשע" [בעקיטשע בצבע זהב]. הרבי זכיר את ה"ישועות משה" להתחיל באמירת "שלום עליכם", והרבי עמד לידו כמו "גבאי", וכאשר מחמת ריבוי הקהל נשמע קול המולה, הסה הרבי את העולם לשמור על השקט. שבת מרוממת זו עדיין חקוקה בעצמותי.

ממילא, מלבד הזכיה להסתופף בין הכתלים הקדושים, יש עוד זכיה מיוחדת, לעמוד תחת קורת גג אחת, עם כזה "כלי מחזיק ברכה" - "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום" - על כן בלתי שום ספק, שכל התפילות אשר מעתירים במקום קדוש זה, יתקבלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

